

13. Krisovatyy A. Fiskalparadigma für die Effizienz der Umverteilungsprozesse während der Rezessionsphase / A. Krisovatyy // World Economy – Problems and Processes. – Berlin. – 2010. – No. 24. – P. 226–234. 14. Lahutin V. D. Biudzhetna ta monetarna polityka: koordynatsiia v transformatsiinii ekonomitsi : monohrafiia [Fiscal and Monetary Policy: Coordination in the Transformational Economy : monograph] / V. D. Lahutin; Kyivskiy natsionalnyi torhovelno-ekonomichnyi un-t. – K. : KNTEU, 2007. – 248 p. 15. Sokolovska A. M. Osoblyvosti podatkovoi systemy Ukrainy ta napriamy yii koryhuvannia [Features of the Tax System in Ukraine and Areas of Adjustments] / A. M. Sokolovska // Finansy Ukrainy. – 2013. – No. 9. – P. 28–44. 16. Chuhunov I. Ya. Biudzhetnyi mekhanizm rehuliuвання ekonomichnoho rozvytku : monohrafiia [Budget Mechanism of Economic Development Regulation : monograph] / I. Ya. Chuhunov. – K. : Nios, 2003. – 488 p. 17. Mazaraki A. A. Sanatorno-kurortni ta ozdorovchi pidpriemstva: strukturni parametry rozvytku [Health Resort and Recreational Enterprises: Structural Parameters of Development] / A. A. Mazaraki, N. I. Vedmid // Ekonomika rozvytku. – 2013. – No. 3. – P. 51–55. 18. Dekhtiar N. A. Upravlinnia kurortnoiu spravoiu v Ukraini: vyklyky ta mozhlyvosti [Resort Business Management : Challenges and Opportunities] / N. A. Dekhtiar // Ekonomika rozvytku. – 2013. – No. 2. – P. 43–51. 19. Melnychenko S. V. Health Resort Enterprises: Between Stagnation and Modernization / S. V. Melnychenko // Herald of KNUTE. – 2013. – No. 6. – P. 57–67. 20. Tsokhla S. Yu. Transformatsiia rekreatsiniinoi diialnosti ta rozvytok rehionalnykh rynkiv kurortno-rekreatsiniinykh posluh (metodolohiia, analiz i shliakhy vdoskonalennia : monohrafiia) [Transformation of Recreational Activity and the Development of Regional Markets of Resort and Recreational Services (Methodology, Analysis and Ways of Improvement): monograph] / S. Yu. Tsokhla. – Simferopol : Tavriia, 2008. – 352 p. 21. Osovska H. V. Ekonomichnyi slovnyk [Economic Dictionary] / H. V. Osovska, O. O. Yushkevych, Y. S. Zavadskiy. – K. : Kondor, 2007. – 358 p. 22. Paying Taxes 2013. The global picture // PricewaterhouseCoopers, Doing Business [Electronic resource]. – Access mode : <http://www.pwc.com/gx/en/paying-taxes/assets/pwc-paying-taxes-2013-full-report.pdf>. 23. Paying Taxes 2007. The global picture // PricewaterhouseCoopers, Doing Business [Electronic resource]. – Access mode : <http://www.doingbusiness.org/reports/thematicreports/~media/GIAWB/Doing%20Business/Documents/Special-Reports/Paying-Taxes.pdf>. 24. Paying Taxes 2014. The global picture // PricewaterhouseCoopers, Doing Business [Electronic resource]. – Access mode : <http://www.pwc.com/gx/en/paying-taxes/assets/pwc-paying-taxes-2014.pdf>. 25. Paying Taxes 2008. The global picture // PricewaterhouseCoopers, Doing Business [Electronic resource]. – Access mode : <http://www.pwc.com/gx/en/paying-taxes/assets/paying-taxes-2008.pdf>. 26. Paying Taxes 2009. The global picture // PricewaterhouseCoopers, Doing Business [Electronic resource]. – Access mode : <http://www.pwc.com/gx/en/paying-taxes/assets/paying-taxes-2009.pdf>. 27. Paying Taxes 2010. The global picture // PricewaterhouseCoopers, Doing Business [Electronic resource]. – Access mode : <http://www.pwc.com/gx/en/paying-taxes/assets/paying-taxes-2010.pdf>. 28. Paying Taxes 2011. The global picture // PricewaterhouseCoopers, Doing Business [Electronic resource]. – Access mode : <http://www.pwc.com/gx/en/paying-taxes/pdf/paying-taxes-2011.pdf>. 29. Paying Taxes 2012. The global picture // PricewaterhouseCoopers, Doing Business [Electronic resource]. – Access mode : <http://www.doingbusiness.org/reports/thematicreports/~media/GIAWB/Doing%20Business/Documents/Special-Reports/Paying-Taxes-2012.pdf>. 30. Podatkovyi kodeks Ukrainy [Tax Code of Ukraine] vid 02.12.2010 r. No. 2755-VI, potochna redaktsiia vid 01.05.2014 r. [Electronic resource]. – Access mode : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17/>. 31. Ziatkovskiy I. V. Finansove zabezpechennia diialnosti pidpriemstv : monohrafiia [Financial Provision of the Enterprises Activity : monograph] / I. V. Ziatkovskiy. – Ternopil : Ekonomichna dumka, 2000. – 229 p. 32. Monteiro G. Optimal Tax Policy Under Habit Formation and Capital Utilization / G. Monteiro, A. Cook, S. Dey // Journal of Macroeconomics. – 2013. – September. – Vol. 37. – P. 230–248.

Інформація про автора

Гуменюк Володимир Володимирович – канд. екон. наук, доцент, докторант кафедри економічної теорії та конкурентної політики Київського національного торговельно-економічного університету (02156, Україна, м. Київ, вул. Кіото, 19, e-mail: gvvdoc@gmail.com).

Информация об авторе

Гуменюк Владимир Владимирович – канд. экон. наук, доцент, докторант кафедры экономической теории и конкурентной политики Киевского национального торгового-экономического университета (02156, Украина, г. Киев, ул. Киото, 19, e-mail: gvvdoc@gmail.com).

Information about the author

V. Gumeniuk – PhD in Economics, Associate Professor, doctoral student of the Department of Economic Theory and Competition Policy of Kyiv National University of Trade and Economics (19 Kyoto St, 02156, Kyiv, Ukraine, e-mail: gvvdoc@gmail.com).

Рецензент
докт. екон. наук,
професор Внукова Н. М.

Стаття надійшла до ред.
24.06.2014 р.

**МОДЕРНІЗАЦІЙНИЙ ВИБІР:
НАЗДОГАНЯТИ ЧИ ВИПЕРЕДЖАТИ**

УДК 339(1-773).001.76

Седляр М. О.

Розглянуто проблеми модернізації національної економіки країн із перехідною економікою. Доведено, що ці держави в більшості випадків у своєму стратегічному виборі орієнтуються на навздогінну модель модернізації суспільства та економіки в цілому, маючи на меті досягнути рівень високорозвинених держав, і при цьому майже не береться до уваги той факт, що можлива альтернатива та-

кому вибору: модернізація випереджального типу, оскільки саме вона є більш дієвою та акумулятивною стратегією, здатною швидшими темпами оновити національну економіку країн. Висвітлено головні ризики, проблеми та недоліки, які містить в собі навздогінний тип модернізації економіки, а також умови переходу до випереджального типу.

Ключові слова: модернізація, випереджальна модернізація, навздогінна модернізація, інноваційна модель розвитку, перехідна економіка.

МОДЕРНИЗАЦИОННЫЙ ВЫБОР: ДОГОНЯТЬ ИЛИ ОПЕРЕЖАТЬ

УДК 339 (1-773).001.76

Седляр М. О.

Рассмотрены проблемы модернизации национальной экономики стран с переходной экономикой. Обосновано, что эти государства в большинстве случаев в своем стратегическом выборе ориентируются на догоняющую модель модернизации общества и экономики в целом с целью достичь уровня высокоразвитых государств, и при этом мало принимается во внимание тот факт, что возможна альтернатива такому выбору: модернизация опережающего типа, так как именно она является более действенной и аккумулятивной стратегией, способной быстрыми темпами обновить национальную экономику стран. Освещены основные риски, проблемы и недостатки, которые содержит в себе догоняющий тип модернизации экономики, а также условия перехода к опережающему типу.

Ключевые слова: модернизация, опережающая модернизация, догоняющая модернизация, инновационная модель развития, переходная экономика.

MODERNIZATION CHOICE: CATCH-UP OR OUTSTRIP

JEL Classification: F43; O31

M. Sedlyar

The issues of national economy modernization in countries with economies in transition are discussed. These states are proved to be mostly focusing on the catch-up model of modernization of society and economy on the whole to reach the level of highly developed countries. However, little attention is paid to the fact that there is a possible alternative to this choice: modernization of an outstripping type. This type of modernization appears to be more effective and accumulative, capable of updating the national economy of countries at a fast pace. The key risks, issues and shortcomings the catch-up model of the economy modernization includes in, as well as conditions for transition to the outstripping model are highlighted.

Keywords: modernization, outstripping modernization, catch-up modernization, innovation-driven growth model, transition economy.

Успішність розвитку та процвітання країни в сучасних умовах все більше залежить від умілого використання у всіх сферах інновацій. Саме вони перетворилися за останнє десятиліття з економічної категорії в парадигму розвитку, яка скеровує суспільства до побудови постіндустріалізму, що характеризується зміною устрою держави, цін-

нісними орієнтаціями людей, новою структурою промисловості тощо. Більшість країн світу намагаються вибудувати або рухатися в напрямі формування нової моделі розвитку – інноваційної. Найактуальнішою ця проблема є для перехідних економік та відсталих країн, які, залишившись значною мірою ще в індустріальній (а в деяких краї-

нах і доіндустріальній) епосі, не в змозі швидко переорієнтуватися в глобалізаційному суспільстві у бік інноваційного типу розвитку.

Модернізація суспільства та економіки в цілому – це головний стратегічний курс держав із перехідною економікою, які бажають перейти до інноваційного типу розвитку. Ключова мета при цьому, яка ставиться у процесі розробки модернізаційної стратегії, – досягти рівня розвинених країн світу за рядом соціально-економічних показників. Такий довгостроковий план фактично означає орієнтацію на навздогінний тип модернізації, який містить у собі ряд серйозних загроз та ризиків для країн, що їх обрали і який не здатний вивести їх швидкими темпами до когорти високорозвинених держав світу.

Проблемам модернізації економіки присвячено велику кількість наукових праць таких іноземних та вітчизняних авторів, як: С. Блек, С. Глазьев, Д. Ептер, Дж. Стігліц, С. Хангінтон, П. Штомпка, В. Геєць, П. Єщенко, В. Онищенко, Л. Федулова та ін. Однак останнім часом поглибилася увага до розробки та втілення в життя різних її моделей і типів, важливе місце серед яких належить випереджаючій та наздоганяючій (навздогінній) модернізації. Даний аспект проблеми досліджують такі науковці, як: С. Глазьев, Р. Гринберг, Л. Євстигнєєва, Р. Євстигнєєв, Е. Чуанци, А. Арсєнко, А. Геєць, П. Єщенко, Т. Ковальчук, О. Москаленко, В. Онищенко та ін. Однак увага більше прикута до випереджального розвитку та можливості його втілення у конкретних соціально-історичних та економічних умовах, і менше зосереджують уваги на загрозах та проблемах, які пов'язані із реалізацією стратегії навздогінної модернізації.

Мета статті – обґрунтувати недоцільність орієнтації країн з перехідною економікою на навздогінний тип модернізації.

Ключове завдання більшості країн перехідного типу – трансформувати сучасну економіку. І не тільки в напрямі скорочення дистанції від розвинених країн, але й у сфері закладання нових якісних ознак подальшого цивілізаційного поступу, побудові інноваційно-технологічного укладу, який фактично є виміром здійснення прогресивних змін.

Сьогодні превалювання інноваційно-модернізаційних проектів як визначальна умова глобальної конкурентоспроможності стало для цих країн питанням цивілізаційного виживання, основою економічної самодостатності та економічного суверенітету. Однак замість використання найбільш пріоритетних і сучасних елементів інноваційної модернізації, запровадження сучасних методів підприємництва і виробничого менеджменту, спостерігається здійснення стратегічного курсу за схемами скорочення відставання, тобто навздогінної модернізації [1, с. 139].

Фактично протягом понад двадцятирічного періоду країни з перехідною економікою намагаються досягти рівня розвитку економіки, який існував до 1990 року, і паралельно – наздогнати розвинені країни за багатьма показниками, орієнтуючись головним чином на темпи зростання ВВП. Однак орієнтація на такий показник лише завуальовує більшість проблем розвитку економіки та промисловості. Оскільки він досить часто супроводжується збільшенням негативного навантаження на навколишнє середовище, погіршенням екологічної ситуації, подальшим старінням основних фондів, зростанням енергоємності та матеріалоємності на одиницю продукції, зниженням її якості, погіршенням соціальних стандартів якості життя, яке проявляється у скороченні кількості населення країни, погіршенні рівня здоров'я, умов праці та інших соціальних дисфункціях українського суспільства [2, с. 220–224]. І, як зазначають науковці, всі ці слабкі місця або ж більшість із них характерні для "навздогінного" розвитку, нав'язаного Заходом колишнім соціалістичним країнам. Проте "навздогінна" модель

екстенсивного типу є пасткою для країн з "перехідною економікою", позбавляючи їх можливості працювати на випередження в процесі проведення модернізації [3, с. 44].

Державна інноваційна ідеологія, що ставить за мету "скорочення відставання" від економічно розвинених держав, є за своєю суттю "навздогінною модернізацією". На її основі неможливо розробити державну стратегію інноваційної модернізації чи формування інноваційної моделі розвитку, яка б базувалася на конкурентних принципах найбільш новітнього технологічного укладу.

Забезпечення макроекономічної стабільності держав із перехідною економікою (якої вкрай потребує й Україна) зумовлене потребою у здійсненні назрілих структурних зрушень в економіці і не просто технологічного відставання країни, а насамперед і головним чином створення системних передумов для набуття реальних ознак нового інноваційного технологічного укладу, яким стає глобалізаційно-цивілізаційний вимір розвитку продуктивних сил для багатьох країн світу. Потрібні радикальні якісні перетворення, здатні привести в дію довготривалі й ефективні чинники широкомасштабної модернізації національної економіки, її структурної перебудови, докорінного поліпшення соціальних можливостей держави [1, с. 138]. Тому вкрай необхідна розробка та якнайшвидша реалізація державної стратегії модернізації "на випередження" – лише вона здатна швидкими темпами утвердити в перехідному суспільстві економіку знань.

Останнім часом багато уваги приділяється різним типам модернізації як стратегічним напрямам, які здатні якісно трансформувати перехідну економіку в країні. І чомусь основну увагу зосереджують на навздогінній стратегії, "...оскільки вона має орієнтир – країну-конкурента, точніше – країну-зразок" [4, с. 5]. Дійсно, і не можна з цим не погодитись, модель модернізаційної стратегії є значним мобілізаційним фактором, який здатен змінити всі аспекти суспільного життя. Однак орієнтація на навздогінну стратегію містить у собі серйозні ризики та небезпеки національного масштабу, що здатні спричинити для таких держав більше негативних наслідків, ніж позитиву. Для прикладу можна навести такий факт: дотримуючись сучасної стратегії, яка більше орієнтована на навздогінну модель модернізації економіки, навіть за сприятливих умов подвоєння доходу на душу населення буде відбуватися кожні 10 років і тому здатне досягти нижньої межі рівня розвинених країн лише через 25 років. Тому для України, як і для інших держав з перехідною економікою, немає іншого варіанта, окрім формування економічної моделі проривного характеру – моделі випереджального економічного розвитку [5, с. 17].

Це свідчить про те, що використання та орієнтація на навздогінну модель прирікає як Україну, так і інші держави з перехідною економікою, залишатися на периферії цивілізаційного поступу, аутсайдером цивілізаційного та соціального розвитку.

У таких умовах, на думку автора, стратегія випереджальної модернізації – це єдиний можливий варіант, сценарій стрибкоподібного розвитку, який здатен сформувати в країнах інноваційну модель поступу. Опоненти такої позиції вказують, що "перш, ніж когось випередити, його необхідно наздогнати. Потім ставиться нова мета, і так далі, тобто система в динаміці весь час намагається досягти певної нормативної моделі, обраної нею за взірць" [4, с. 5]. Однак це більше схоже не на модернізацію, а на макроекономічну емуляцію – активне та позитивне зусилля, що орієнтоване на повторення економічного триумфу (успіху) іншої держави.

Країни, які хочуть досягти нових якостей економічного розвитку, можуть здійснювати трансформаційні процеси відповідно до логіки лінійного підходу, який відображає

принципи навздогінної модернізації, тобто дублювання досвіду країн-зразків. Разом із тим можлива практика використання нелінійного підходу, що базується на теорії складних систем, згідно з якою трансформаційним процесам властивий нерівноважний стан, наявність безлічі альтернатив розвитку, можливості переходу економічної системи з одного динамічного режиму розвитку до другого, з одного рівня на інший (більш високий) [6, с. 64]. Ці механізми відображає стратегія випереджальної модернізації.

Реалізація стратегії навздогінної модернізації заснована на "психології ксерокса", яка заважає самоідентифікації держави та самовільному вибору шляхів подальшого розвитку. В таких умовах сліпе копіювання інститутів та досвіду інших країн може призвести до неприживання чужорідних елементів та, відповідно, їх неефективної функціональності, оскільки вони не відповідатимуть особливим ідентифікаційним характеристикам економічного, соціального, політичного, культурного та іншого стану українського суспільства. Таке "донорство" та "переливання крові" спостерігалось протягом усього періоду функціонування держав із перехідною економікою, коли їм намагалися прищепити західні моделі розвитку (МВФ, США, ЄС), однак жодних позитивних зрушень вони не принесли. Тарасевич В. М. вказує, що значна частина політиків і громадян цих країн надмірно піддаються демонстраційному ефекту, рецидивам психології "ксерокса", коли економічні рішення і дії нерідко спираються на чужий досвід і поради ззовні, а не на глибоке знання закономірностей та потреб національних економік [7, с. 17].

Необхідність відмовитися від ідеї навздогінної модернізації продиктована тим фактом, що наслідування та дублювання досягнень інших держав спрацьовує вкрай рідко, особливо в тому випадку, коли йдеться про країну із застарілою (як морально, так і фізично) промисловою базою. Немає жодної країни у світі, у якій комплекс культурних, природних і, що надважливо, політико-економічних умов був би ідентичним умовам іншої. Тому кожна держава, що претендує на самоідентичність, перспективу саморозвитку та висхідного цивілізаційного поступу, зобов'язана мати в умовах глобалізації власну унікальність (і що важливо – не дублюючи та емулюючи) стратегію розвитку, яка може бути водночас фрагментарно схожа на довгострокові плани інших країн в міру їх культурної або генетичної близькості або ж завдяки схожості в міру історичної спільності механізмів розвитку.

Недоліком навздогінної модернізації є не тільки те, що обраний орієнтир, "донорська" модель-зразок можуть бути чужорідними для реципієнта, але й те, що, обираючи такий шлях, держава втрачає можливості об'єктивного оцінювання і коригування темпів та якості критичних точок розвитку, оскільки такий шлях є несамодостанім та насадженим ззовні. Він більше зорієнтований на спробу забезпечити собі високий рівень конкурентоспроможності у тих сферах та галузях (тобто наздогнати), які вже розвинені та цілком повноцінно функціонують у країнах-зразках. При цьому чомусь не враховується, що держави з перехідною економікою не володіють конкурентними перевагами порівняно з ними. І тому, щоб їх наздогнати, їм необхідно розвинути в собі ці потенції і потім нарощувати власні конкурентні переваги у геометричній прогресії, чого не може бути в принципі.

Стратегія випереджальна модернізації робить акцент на розвитку тих галузей та секторів економіки, кластерів, у яких країни мають однакові стартові можливості, або навіть фору. Наприклад, Україна має перевагу у сформованому макроекономічному кластері, що пов'язаний із освоєнням та виробництвом космічних технологій. Успадкувавши від СРСР до 40 % усього потенціалу в давній сфері, вона й надалі продовжує дослідження у сфері ракето-

будування, виробництва супутників, системи космічного управління тощо, володіючи фактично повним циклом виробництва ракетно-космічної продукції. У світі налічується менше десяти країн, що володіють, як і Україна, такими ж інноваційними технологіями та можливостями.

Щодо сфер, у яких такі держави мають рівні стартові можливості з іншими країнами (навіть беручи до уваги США, Японію, Китай тощо), то вони закладені у тих напрямках, де ще ніхто не має вагомих напрацювань, де ще не зроблено значного кроку вперед у розвитку промислового сегменту. Створення нових технологій та подальший розвиток обраних галузей повинно локомотивом потягнути за собою цілий ряд доповнюючих сфер (наприклад, металургію, машинобудування тощо), і тоді головним стратегічним завданням держави залишатиметься збереження позицій з обраних пріоритетів. Адже саме такі сфери дозволяють отримувати на перших порах найбільші дивіденди, або, як писав Й. Шумпетер, квазіренду. Оскільки через обмеженість конкурентів основна частка прибутку залишається у декількох виробників, їх збільшення пропорційно зменшує величину отриманих вигід. Тому якнайшвидше концентрування уваги держави на стратегії випереджальної модернізації може допомогти таким державам, як Україна, вирватися у лідери технологічного розвитку за окремими галузями. Схожу політику використовують і такі країни, як Китай, Південна Корея та деякі інші європейські країни. "Вони намагаються сконцентрувати ресурси на певних напрямках, спираючись не стільки на ринкову самоорганізацію, скільки на стратегічне планування, інститути розвитку, промислово-політичну, нарощування фінансування наукових досліджень у перспективних напрямках... і ці перспективи загалом уже добре помітні" [7, с. 7].

Таким чином, формування інноваційної моделі розвитку країни значною мірою залежить від модернізації економіки. При цьому важливу роль відіграє правильна орієнтація такого оновлення. Держави, які знаходяться позаду провідної когорти, повинні впроваджувати в життя модель випереджальної модернізації. Лише вона здатна здійснити прорив у розвитку та вибудувати швидкими темпами постіндустріальне суспільство. Орієнтація ж на навздогінну модель містить у собі значні блокатори розвитку, дотримуючись її, країни, що наздоганяють, продовжуватимуть це робити і надалі, ніяк не наближаючись достатньо близько до держав-лідерів. Україна, якщо бажає зрушити з мертвої точки якісні структурні зрушення в суспільстві, повинна відмовитися від навздогінної стратегії, та зосередитися на реалізації моделі випереджальної модернізації. Це єдиний можливий варіант виходу з того становища, в якому опинилася вітчизняна економіка та суспільство.

Подальші перспективи дослідження даної тематики пов'язані з обґрунтуванням сутності та ролі випереджальної освіти в процесах прискорення розвитку економіки та її місця в сучасній моделі випереджальної модернізації суспільства.

Література: 1. Ковальчук Т. Т. Макроекономічні ризики: класифікаційні ознаки, способи виміру, шляхи мінімізації / Т. Т. Ковальчук, Н. П. Ковальчук. – К. : Знання, 2012. – 301 с. 2. Вагера С. А. "Парії" або "нічий" сучасної України / С. А. Вагера // Актуальні проблеми економіки. – 2012. – № 2. – С. 219–233. 3. Ещенко П. Восстановление социально-экономического развития – приоритет номер один в мире и в Украине / П. Ещенко, А. Арсенко // Экономика Украины. – 2012. – № 1. – С. 36–50. 4. Онищенко В. Модернізація як імператив розвитку України / В. Онищенко // Економіка України. – 2011. – № 7. – С. 4–14. 5. Москаленко О. М. Методологія дослідження теоретичної моделі випереджального економічного розвитку в сучасній політичній економії / О. М. Москаленко // Економіка розвитку. – 2013. – № 3 (67). – С. 16–20.

6. Карпунина Е. С. Модернизация государственной экономической политики как условие опережающей постиндустриальной модернизации хозяйственной системы России : дис. ... докт. экон. наук : 08.00.01 / Е. С. Карпунина ; ГОУВПО "Тамбовский государственный университет". – Тамбов, 2012. – 323 с. 7. Лібералізм та модернізація (за матеріалами "круглого столу") // Економіка України. – 2011. – № 8. – С. 4–25.

References: 1. Kovalchuk T. T. Makroekonomichni ryzyky: klasyfikatsiini oznaky, sposoby vymiru, shliakhy minimizatsii [Macroeconomic Risks: Classifications, Methods of Measurement, Ways to Minimize Them] / T. T. Kovalchuk, N. P. Kovalchuk. – K. : Znannia, 2012. – 301 p. 2. Vahera S. A. "Parii" abo "nichyi" suchasnoi Ukrainy [Pariahs or Nobody's of the Current Ukraine] / S. A. Vahera // Aktualni problemy ekonomiky. – 2012. – No. 2. – P. 219–233. 3. Eshchenko P. Vosstanovlenie sotsialno-ekonomicheskogo razvitiya – prioritet nomer odin v mire i v Ukraine [Rehabilitation of Social and Economic Development – the Number one Priority in the World and in Ukraine] / P. Eshchenko, A. Arsenko // Ekonomika Ukrainy. – 2012. – No. 1. – P. 36–50. 4. Onyshchenko V. Modernizatsiia yak imperatyv rozvytku Ukrainy [Modernization as an Imperative of Ukraine's Development] / V. Onyshchenko // Ekonomika Ukrainy. – 2011. – No. 7. – P. 4–14. 5. Moskalenko O. M. Metodolohiia doslidzhennia teoretychnoi modeli vyperedzhaiuchoho ekonomichnoho rozvytku v suchasni politychnii ekonomii [Methodology of Research of Advanced Economic Development Theoretical Model in Modern Political Economy] / O. M. Moskalenko // Ekonomika rozvytku. – 2013. – No. 3 (67). – P. 16–20. 6. Karpunina Ye. S. Modernizatsiya gosudarstvennoy ekonomicheskoy politiki kak uslovie operezhayushchey postindustrialnoy modernizatsii khozyaystvennoy sistemy Rossii [Modernization of the State Economic Policy as a Condition of Advanced Post-industrial Modernization of Economic System of Russia] : diss. ... dokt. ekon. nauk : 08.00.01 / Ye. S. Karpunina ; GOUVPO "Tambovskiy gosudarstvennyy universitet". – Tambov,

2012. – 323 p. 7. Liberalizm ta modernizatsiia (za materialamy "kruhloho stolu") [Liberalism and Modernization (based on the "round-table discussions")] // Ekonomika Ukrainy. – 2011. – No. 8. – P. 4–25.

Інформація про автора

Седляр Михайло Олегович – викладач кафедри економічної теорії Інституту управління та економіки освіти Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова (01601, Україна, м. Київ, вул. Пирогова, 9, e-mail: mishased@i.ua).

Інформация об авторе

Седляр Михаил Олегович – преподаватель кафедры экономической теории Института управления и экономики образования Национального педагогического университета имени М. П. Драгоманова (01601, Украина, г. Киев, ул. Пирогова, 9, e-mail: mishased@i.ua).

Information about the author

M. Sedlyar – lecturer of the Department of Economics Theory of the Institute of Management and Economics of Education of the National Pedagogical University named after M. Drahomanov (9 Pyrohov St, 01601, Kyiv, Ukraine, e-mail: mishased@i.ua).

Рецензент
докт. экон. наук,
професор Попов О. Є.

Стаття надійшла до ред.
13.05.2014 р.

ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ІНВЕСТИЦІЙНИХ КОМПЛЕКСІВ У РЕГІОНАХ УКРАЇНИ

УДК 330.322.54

Крахіна В. А.

Розглянуто показники ефективності інвестиційної діяльності в регіонах України. Визначено основні джерела інвестицій. Проведено дослідження динаміки зовнішньоекономічної діяльності за показником наданих та отриманих інвестицій. Проаналізовано структуру інвестицій за напрямками їх вкладення, і на цій основі визначено найбільш перспективні з них. Виділено тенденції та проблеми розвитку інвестиційного комплексу регіонів на основі проведеного дослідження, визначено напрями їх вирішення, що надає змогу визначати програми дій подальшого розвитку та заходи щодо їх реалізації з урахуванням наявного ресурсного потенціалу регіонів.

Ключові слова: інвестиційний комплекс регіону, інвестиції, розвиток інвестиційного комплексу регіону.